

CERCETĂRI ARHEOLOGICE ÎN AȘEZAREA ROMANĂ DE LA MICASASA
(CAMPANIA 1992)

Cercetările arheologice, în anul 1992, s-au efectuat în partea centrală a așezării romane, în actualele grădini ale locuitorilor Nicolae Moldovan și Ilie Pănăzan, la aproximativ 55 m nord-est de grupul mare de cuptoare de olărie, cercetate între anii 1981—1985 și la circa 18 m est de cele două cuptoare, descoperite în cercetările din anul 1991.

S-au săpat două secțiuni, de câte $20 \times 1,50$ m, orientate aproximativ est-vest, cu un interval de 1 m între ele (pentru a se observa cât mai bine elementele stratigrafice), interval, care, în final (pentru a se putea urmări complexele arheologice, acolo unde acestea au impus) a fost desființat, astfel că s-a ajuns, pe unele porțiuni, la o suprafață dezvelită, lată de 4 m. Pentru urmărirea unora din aceste complexe, acolo unde a fost posibil, s-au deschis și două casete, una de $3,25 \times 3,50$ m, aproape de începutul laturei de nord-est și cealaltă, 3×2 m, spre capătul de nord-vest al săpăturii (pl. 40/1-2).

Menționăm că perimetrarea suprafeței, în care urma să se facă cercetarea, a fost stabilită cu acceptul proprietarului și cu acordul primăriei, înainte de efectuarea însămânțării culturilor.

S-a săpat până la — 1,40 m, iar în locurile unde s-au întâlnit unele amenajări, până la baza acestora (— 2,20 la — 2,45 m).

În stratul cu urme de cultură romană, care, apare la 0,50—0,60 m și continuă până la 1,20 m, se disting, pe alocuri, trei niveluri de construcție.

Din primul nivel, s-a putut observa, la baza stratului, o dără de pigmentații discontinuă, crustele înroșite a două vetre, probabil, a unor cuptoare de copt, adâncite în solul luncii, precum și ale unor gropi.

În cel de al doilea nivel, mult mai consistent și mai bogat în vestigii, s-au aflat două cuptoare de ars oale și trei gropi, din care, inițial, s-a extras materia primă, lutul.

Din nivelul trei, ce se interferează cu stratul de urme moderne, s-au păstrat resturi de ziduri și platforme, din lespezi de gresie (pl. 41/3), un pavaj din prundiș și o groapă, în care era depozitat mortarul (pl. 41/4).

Cuptorul 1, prins parțial, pe latura de sud-est a secțiunii a I-a și apoi dezvelit total prin deschiderea unei casete, apare la — 0,90 m și continuă, în adâncime, până la 2,32 m, unde, de fapt, este baza camerei de foc. În camera de foc, circulară, cu diametrul, de 1,45 m, înaltă de 0,45, se află un perete median format din pământ cruțat. Grătarul, format dintr-o placă de lut, consistent și foarte tare ars, străpuns de orificii, dispuse în două cercuri concentrice în jurul unui orificiu central (pl. 42/5), se sprijinea pe peretele median și pe o bordură, formată în peretii cuptorului, obținută din inegalitatea dintre camera de foc (mai

strămtă) și camera de ardere a vaselor (mai largă). Camera de ardere, cu diametrul de 1,60 m, are la nivelul grătarului 0,90 m. Menționăm că numai o bună parte din camera de ardere a vaselor a fost practică prin stratul cu urme materiale, în rest cea mai mare parte a cuptorului a fost construit în lutul galben a luncii (pl. 42/6). Canalul, lung de 0,67 m, lat de 0,49 m și înalt de 0,33 m, orientat spre vest, se deschide într-o cameră de alimentare cu combustibil, de $1,85 \times 1,60$ m, ceva mai adâncă (— 2,40 m) și care suprapunea alte gropi anterioare.

Cuptorul 2, aflat spre capătul secțiunii a II-a și puțin pe locul intervalului, orientat de asemenea, spre vest (pentru cercetarea unei bune părți a camerei de alimentare cu combustibil a fost necesară deschiderea unei casete), apare la 1 m și continuă pînă la 2,44 m adâncime (baza camerei de foc). Camera de foc circulară, cu diametrul de 1,35, înaltă de 0,43, are în interior un perete median, lung de 0,80 m, format din pământ cruțat. Grătarul, făcut dintr-o placă de lut, străpunsă de orificii circulare, aici în mare parte prăbușit (pl. 43/7), se sprijinea pe peretele median și pe bordura formată în pereții cuptorului. Camera de ardere, cu diametrul maxim la nivelul grătarului de 1,45 m și înaltă de 0,95 m, era ușor arcuită. Canalul, lung de 0,90 m, se deschidea într-o cameră de alimentare cu combustibil, lată de 1,20 m și foarte alungită. Și la acest cuptor, numai parțial, camera de ardere a fost practică prin stratul cu urme materiale, în rest cuptorul fiind săpat în lutul galben (pl. 43/8).

În toate aceste trei niveluri, mai ales, în cel mijlociu, s-a aflat o imensă cantitate de vase și fragmente de vase de factură romană, printre care unele și de factură dacică, confecționate aici. S-au găsit vase și fragmente de vase din pastă fină, cărămizie, de la vase sferoidale cu torți, unele vopsite cu fâșii brune sau negre, castroane, îmbăiate într-o soluție de vopsea roșie, urcioare, ornate cu șiruri de striuri și ulcele, vase și fragmente de vase de la castroane, pastă fină, cenușie, farfurii sau boluri, unele date cu vopsea neagră, vase și fragmente de vase de la *dolia*, din pastă bună, cenușie, precum și vase și fragmente de vase grosiere, unele cu pereții subțiri, ornate cu caneluri ori cu roțița dințată.

Fragmentele dacice provin de la vase, decorate cu brâu în relief alveolat sau cu striuri, executate, neglijent, cu mătura.

Subliniem că în camera de ardere și, mai ales, în camera de alimentare a cuptorului 1 s-au aflat peste 70 de vase și fragmente de vase barbotinate; 22 de fragmente de vase șampilate, dintre care s-au putut întregi două vase; un recipient și 9 fragmente de vase, cu decor *in raze*, unele încadrând o șampilă; fragmente de vase mari, din pastă fină, cărămizie, imitând pe cele de metal, cu „nituri“ la torți; 10 anse de patere și un tipar pentru astfel de torți; un tipar pentru confecționat medaloane reprezentând pe zeița Isis; o lucernă cu stampila *FORTIS*, precum și o parte din fragmentele de vase dacice.

În cuptorul 2, printre altele, s-au descoperit fragmente de vase din pastă fină, gălbuie ori galbenă, iar în camera de alimentare, fragmente de vase, cu decor *in solea*, cu decor cu șarpe reliefat, iar pe locul unde bănuim că s-ar fi putut afla atelierul, trei vâscioare mici, de format neobișnuit, se pare, pentru jocul cu zaruri.

Dintre descoperirile din timpul cercetărilor, mai amintim: un fragment de tipar *terra sigillata*, trei fragmente de vase *terra sigillata* și 3 lucerne întregi și patru fragmente de opaite.

De asemenea, s-au aflat materii prime, ca foite de plumb și cărbune bituminos, materiale provenind de la construcții, precum cuie și piroane, două plăci de zar de ușa, obiecte de uz cotidian, vestimentar și de podcobă: lame de cutit, din fier, acc de cusut, din os, fragmente de vase, din sticlă și trei fibule, din bronz, apoi două vârfuri de săgeți, un vârf de lance, un disc central de la roata olarului, din lut, precum și 11 monede.

IOAN MITROFAN

RECHERCHES ARCHÉOLOGIQUES DANS L'ÉTABLISSEMENT ROMAIN DE MICĂSASA (LA CAMPAGNE DE 1992)

(Résumé)

Les recherches archéologiques de 1992 ont été effectuées dans la partie centrale de l'établissement romain à peu près 18 m nord-ouest des deux leurs fouillés en 1991.

Deux sections parallèles de 20×1,50 m ont été pratiqué à un intervalle de 1 m, intervalle supprimé à la fin sur quelques parties où des cassettes ont été pratiqué (pl. 40/1—2).

La couche qui contient des traces de culture matérielle romaine (à une profondeur de 0,50 jusqu'à 1,20 m) on peut distinguer trois niveaux. Le premier est constitué de traces discontinus de pigments provenant des constructions et d'aménagements ainsi que les traces des grandes fosses. Le deuxième niveau est beaucoup plus consistant et riche en vestiges et il contient deux fours (pl. 42/5—6, pl. 43/7—8). Le dernier niveau préserve seulement des traces de fondations des murs (pl. 41/3) et une fosse pour déposer le mortier (pl. 41/4).

Une immense quantité de vases céramiques a été trouvée dans tous les trois niveaux, mais surtout dans le niveau moyen. Ce sont des vases de facture romaine et quelques fragments de vases daciques avec des bandes en relief et des lignes faire avec une balayette. Dans l'un des fours on a trouvé beaucoup de fragments décorés avec de la barbotine, de vases estampillés, de vases à décor en rayons qui imitent les vases en bronze, un moule et 10 anses de pathères, un moule pour les médaillons représentant la déesse Isis. Aux environs de l'autre four trois petites vases ont été découverts qui étaient probablement utilisés pour jouer aux dés. On peut mentionner d'autres trouvailles aussi: deux plaques provenant d'un verrou de porte, des objets de vestimentation et de ménage, un disque central pour la roue du potier et 11 monnaies.